

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kényszerű visszahívására vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 29.

A drágaság.

(K. Ö. A sok nógatás után végre a kormány is beavatkozik a drágaság kérdésébe. Természetesen a régi sablon szerint, ankétezéssel akarja megoldani a kérdést. Ami, nézetünk szerint, felesleges dolog. Mert az ankétnak mi lehet a célja? Semmi egyéb, mint a drágaság okaira rámutatni. Már pedig ezeket az okokat éppen úgy tudjuk ankéttel, mint anélkül.

A létező drágaságnak vannak oly okai, melyeket eltávolítani nem vagyunk képesek. Egy olyan országban, mely mintegy 30 év alatt száz százalékkal emeli költségvetését és ma évi ezerkét-száz milliót présel ki az adózók zsebéből, nem is lehet arra gondolni, hogy itt oly megélhetési viszonyok legyenek, melyek az adózó polgárnak lehetővé tennék a vagyonyüjtést. Magyarországon ma olyanok a viszonyok, mondotta a minapában egy jőnevű politikus, hogy itt tisztességes uton vagyont nem lehet szerezni. Igaza van neki. A polgári középosztályt véve szemügyre, aki adóját megfizeti, nyugdíjáról gondoskodik és társadalmi kötelezettségeinek eleget tesz, az

azután örüljön, ha tisztességesen ruházódhatik és ha vasárnaponként nem kénytelen nélkülözni azt a bizonyos tyukot a leveses fazékában, melyet egy francia király minden francia polgárnak kívánt.

Az államnak tehát jó példával kellene előljárnia. Takarékoskodnia kellene. Az állam fegyvere a szükség és a pénz onnét veszi, ahonnet lehet. Ez igaz. Csak hogy az államnak céltudatos szociális politikát kell követni, mely a nemzet és állam párhuzamos fejlődését teszi lehetővé. Az államnak itt bizony meg kell hajolnia a méltányossági okok előtt. Takarékoskodnia kell, hogy az állampolgárnak lehetővé tegye a takarékoskosságot és a könnyebb megélhetést.

Itt van továbbá a közvetítés. Kivonná kétségbe, hogy a közvetítés főadat a drágaság elidézésében. Csak hogy a közvetítés hatalmas ur, Hozzáérni nem igen mernek. Vannak megyei és városi szabályrendeletek az élelmi cikkek árának szabályozásáról. Irott malaszt ez. Mert ha valamikor, bizonyára most kellett volna azokat alkalmazásba venni.

Éppen most olvasom, hogy a magyar gépgyárosok osztrák mintára és valószínűleg az osztrákokkal karöltve kartellit létesítenek. A budapesti téglagyárosok, kik rövid idő alatt száz százalékkal emel-

ték a téglá árát, most újabb merényletet akarnak a gazdaközönség ellen elkövetni. Ujabban csekély száz vagy akár kétszáz százalékkal emelni a téglá árát. Én a kartelleket oly nagy bűnnek tartom állam és társadalom ellen, hogy nem atallanám pellengére állítani a kartellistákat. Amint a középkorban a rablólovagokat kipellengézték, ugyanazt a sorsot szánom én a kartellistáknak. Még sem teszünk semmit ellenük. Persze, mert a pénz urai hatalmasak. A kartelleket megrendszabályozó törvényjavaslatokban nincs hiány. A vállalkozó kormányok a kartellizálások kényszere alatt nem egy ily javaslatot készítették, de hát törvényerőre emelni és alkalmazásba venni azokat, arra nem érünk reá. Peddig mennyi téren szűnne meg a kartellek megrendszabályozásával a türethetetlen drágaság.

A szociálmusznak mennyien örvendenek. Pedig a magasabb bérek és leszállított munkaidő a termelést oly annyira megdrágítja, mely az igények lehető leszállítása mellett is türethetlenné teszi az állapotokat. A sztrájkok béremelést vonnak maguk után, de a sztrájkolóknak semmi hasznuk. A szakszervezet megemészti a hasznot és a bérmozgalmat végeredményében a fogyasztó közönség fizeti meg. Egy jó sztrájkotörvény kere-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A várta.

Irta: Szász József.

Csendes nyári alkony borul a tájra.

Még nem szállott le a sötétség, de már elűnt a világosság. Messze, a nyugati égbolton vérvörös felhők jelzik a nap nyugvóhelyét, messze keleten halavány csillag tűnik elé, hirdelve az éj közeledtét.

Szellő se lebben, madár se rebben.

Csend van a kaszárnyában is.

A legények pipázgatnak, csendesesen beszélgetnek szobájukban messze idegenben, hogy miről beszélgetnek? Nem nehéz kitalálni. Emlékeznek a multa, rózsás színekkel festik a jövőt.

Találgatják, hogy mit csinálnak most otthon szép Magyarországon a kedves szülők, szeretett rokonok, jó ismerősök. Olyan jól esik nekik ez a beszélgetés és mégis oly fájó a visszaemlékezés.

Miért?

Tán ők maguk sem tudják.

Beszéd közben előkerül az ágy alul a hegedű. Ütött-kopott, vén jószág, gazdája primás volt, még félév előtt valahol az alföldön. Most második dobos a kompániánál. Ujjai megkemé-

nyedtek, felrepedeztek a dologtól, a fegyverszjítól, de azért szívébe kap a legényeknek, amint megszólal hegedűjének hangja, benne van a kis faszerszámbar minden, amit csak éreznek. Bánat és öröm. Remény és lemondás. A haza, a szülők, a szeretettek utáni vágyakozás.

Eleintén komoran hallgatják a dalt. Lelkük elkalandoz messze, messze, valahová az alföldi pusztákra. Némelyiknek tán könny is szökik a szemébe. Később szépen, csendesesen dalolni kezdenek, olyan édesen fájó magyar dalt, mely mindig megremegetti lelkét a magyarnak és amelynek hallatára megállnak az utcán az ablak alatt a nagy idegen város lakói s elbűvölve ugy hallgatóznak. Mintha nekik is fájna, ami azoknak fáj. Mintha ők is éreznék, amit ők ott éreznek ott bent a kaszárnyában.

Egyszerre elnémul a hegedű, elhallgatnak a legények. Örmester ur Solyom recsegő hangja kihallatszik az utcára.

— Éppen ugy tesznek, mintha zárdában volnátok és nem kaszárnyában. Azt a rézangyalát, tán elfeledtetek, hogy holnap délben vártára megy a század? Rögvest készüljete elő, hogy minden rendben legyen!

Az álmok, az ábrándok elöppentek. Megmaradt a szomorú valóság. Nekifogtak a munkának.

De azért ne higgye senki, hogy Örmester ur Solyom kemény szívét nem érintette a hegedű siró szava, a katonák bus éneke.

Bizony megmozdult az ő szíve is.

Ugy szeretett volna odaállni a legények közé velük érezni, velük énekelni. Szeretett volna, de nem engedte a tekintélye, a rangja. Mikor pedig már nagyon félszkelődött a keblében az a kis darab hus, felkötötte kardját, közönyt erőszakolt magára s elhatározta, hogy végét veti a kisértésnek.

Nehezére esett, de megtette. Ráparancsolt a legényekre, hogy vártára készülődjenek.

A katonák szó nélkül engedelmeskednek. Legfeljebb magukban kívánnak nem éppen minden jókat a vén Örmesternek. Leakasztják az ágy felől, a szegről a borjut. Megtisztogatják és a köpenyegét szépen köréje esavarják, »pantallért« hajtának.

Nem valami könnyű munka ez.

Öreg katonának gyerekjáték csak, de sok fáradság, vesződség a fiatalnak. Akárhogy hajtja, sohase tökéletes a munkája. A vén Örmester mindig talál valami hibát benne. Hol nagyon kerek a »pantallér«, hol nagyon szögletes, egész éjszaka is elhajtogathatja, ha két pipa dohányt nem ad valamelyik öregnek. De azért már megszánja és hajt olyan »pantallér«-t,

TIBOR ÉS SÁNDOR

Női divat, fehérenemű és rövidáru különlegességek áruháza. (Rákóczi-ut 2. sz. Bazar épületben.)

Folyó évi március hó 4-én szerdán megnyílik.

tében a bér és munkaviszonyok szabályozása nem csekély mértékben enyhítené a drágaságot.

A drágaság okainak kikutatásában és ismeretében tehát nincs hiány. Nem is ezekre vagyunk kíváncsiak, hanem igenis arra, hogy a március 3-án tartandó drágasági ankétnak lesz-e gyakorlati eredménye?!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 29.

Elnök: *Jusk Gyula.*

Az ülés fél tizenegy órakor kezdődik. Az elnök bejelenti, hogy Hódy Gyula nyolc heti szabadságot kér. A Ház ehhez hozzájárul. Azután Bizony Akos az állandó igazoló bizottság előadója tudomására hozza a Háznak Barcsay Tamás képviselővé való megválasztását. A Ház Barcsayt a szokásos harminc nap fentartásával igazolt képviselőnek jelenti ki.

Kovácsy Albert a mentelmi bizottság előadója kéri a bizottság jelentésének kinyomattatását és szétosztását.

Még néhány interpellációt jelent be az elnök.

Kis birtokok illetékmentessége.

Bozóky Arpád megindokolja a tiz katasztrális holdat meg nem haladó földbirtok adásvévének bélyeg- és illetékmentességére vonatkozó indítványát.

Weherle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter válaszol *Bozóky* nak. A kormányt igazán nem érheti szemrehányás, a kormány a rendelkezésére álló rövid idő alatt akkora munkát végzett, amennyi egy emberöltő munkásságát is kielégíthetné. A múlt esztendőben már

tettem olyan kijelentést, amelyből kiviláglik, hogy *Bozóky* indítványával elvi ellentétben nem állok. Elismerem, az illeték ügyet rendezni kell. Ez a kérdés azonban sok nagyfotosságu közgazdasági kérdéssel van összefüggésben és ezen kérdések komplexiójából nem lehet egyetlen egyet kiragadni. A parcellázás kérdése is rendezés alatt van és éppen a kérdések sikeres megoldása érdekében fontos, hogy azok együttesen tárgyalassanak. Én is és miniszterársaim is rajta leszünk, hogy a kérdéseket mielőbb megoldás elé vigyük. (Helyeslés.)

Az elnök szavazás alá bocsátja *Bozóky* indítványát, a Ház úgy határoz, hogy az indítványt napirendre tűzteni nem kívánja.

A cigányügy rendezése.

Bozóky Arpád ezután a cigányok kóborlásainak meggátlására vonatkozó indítványát indokolja.

Andrássy Gyula belügyminiszter: A cigányügy rendezése állami és társadalmi szempontból sürgős. De sürgős a kérdés megoldása, közbiztonsági szempontból is. Legyen meggyőződve a Ház, a cigányügyet sürgősen rendezni fogjuk.

Az elnök *Bozóky* indítványát szavazás alá bocsátja. A Ház úgy határoz, hogy az indítvány tárgyalását nem tűzi napirendre.

A házszabályrevízió.

A napirenden levő házszabálymódosítás mellett szól

Kovács Ernő: A tervezett házszabályreform nem fogja a kisebbség jogait erősíteni, csupán korlátozni. Az új házszabályok nagyban hozzá fognak járulni, hogy a mi politikai életünkbe, a minden egészséges parlamenti életet jellemző váltógazdaságot igtassuk be. A javaslatot elfogadják.

Kovács beszéde alatt az elnöki széket *Návay Lajos* alelnök foglalja el.

Hoffmann Ottó: A legfájdalmasabb érzés, azok ellen harcolni, a kiket szeretünk. Ismereti a függetlenségi pártból való kilépésének indokait.

A kormány — úgymond — horvát lázongók által megrémülve terjesztette elő a házszabályrevíziót. A maga részéről határozati javaslatot nyújt be, melyben elismeri, hogy a házszabály revízióra szükség van, de azok napirendre tűzését csak az általános választói reformmal kapcsolatban hajlandó elfogadni.

Az elnök tíz perc szünetet ad.

Szünet után.

A Ház nagy érdeklődése mellett szólal fel a házszabály revízió kérdése mellett *Polónyi Géza*.

Polónyi beszéde.

Polónyi Géza: Ez a házszabály revízió nem úgy keletkezett, hogy mint *Tisza István* a többségi elvre hivatkoztak, nem is a kabinet akaratából, hanem a mint ezt rögtön be fogom bizonyítani, a felsőbb körök akaratának megfelelőleg oktrojáltak ránk.

Apponyi Albert gróf: Tagadólág int.

Polónyi Géza: Ezt a legújabbban az bizonyítja, hogy ez a javaslat mint egy noli me tangeri felirással került hozzánk, kezdetben azt hittem, hogy ez sikerülni fog a házszabályokat a nemzet meglegedésére módosítani. Ebben az illuziómban megingatott *Andrássy* nak az a kijelentése, hogy tárcáját köti a reform megvalósításához. *Andrássy* tehát kabinetkérdést csinált a maga részéről a házszabályrevízióból és a többi miniszterek fejbólintással csatlakoztak *Andrássy* kijelentéséhez. Egyszerű fejbólintással nem lehet a kabinetkérdést fölvetni. Az én álláspontom e kérdésben az, hogy nem szabad a revízió kérdését kabinetkérdéssé tenni. (Helyeslés a disszidenseknél és nemzetiségiekénél.) Ott, ahol a kormány kabinetkérdést

hogy őrmester ur *Sólyom* is gyönyörködve szemléli.

Mi a várta?

Legfontosabb szolgálat teljesítése a katonának. Magyarul őrség. De ezt a szót sohase használja a katona. Ő «vártán van» s vártát áll mindig s örökösen őrökdi, vigyáz valamire, vagy valakire. Vagy generálisra, vagy puskaporos magazinra, vagy más ilyesféle veszedelmes dologra. Sokszor meg az őrög se tudja, hogy mire. De azért folytonosan őrökdi, folytonosan vigyáz.

Szamoborban történt, a hadgyakorlatok alatt. Az ezred két hétig táborozott a városban. Felállították a szokásos vártákat. Őrt állítottak a város közepén egy zöld kerítéses ház elé is. Később tudtuk meg, hogy a végrehajtó lakott benne. Ennek azonban nem szokás csákós, fegyveres őrt tiszteletből felállítani.

A brigadérosnak feltűnt a zöldkerítéses ház előtt ácsorgó katona. Odament hozzá és megkérdezte, hogy miért áll ott.

Vigyázok, brigadéros urnak alássan jelentem, hogy valamit el ne lopjanak s hogy a civil emberek itt ne rendetlenkedjenek.

Igy válaszolt a katona. Így tanította őrmester ur *Sólyom*, hogy ezt a választ adja, ha valamikor vártán áll s kötelessége felől valamelyik tiszt ur megkérdezi.

De a brigadéros sem elégitette ki ez a válasz. Se adóhivatal, se semmiféle pénztár, se börtön nincs a házban, mi az őrögért áll hát ott az a katona? Megkérdezte az ezredes, ez az alezredes, az alezredes az őrnagyot, ez a kapitányt, de senki se tudta, hogy miért áll a zöldkerítéses ház előtt a katona.

Nem tudta még őrmester ur *Sólyom* sem. Szigoru vizsgálat indult meg a dologban. Ez aztán napok mulva kiderítette a rettenetes titkot.

Három év előtt az ezred ugyancsak Szamoborban táborozott. Akkor a végrehajtó házban lakott az ezredes ur s a ház kerítését akkor festették be zöld festékkel. Azért állítottak őrt a ház elé, hogy figyelmeztesse az ezredes ur vendégeit az új festésre.

Most, hogy az ezred megint Szamoborba került, az ezred-adjutáns jól emlékezett, hogy tavaly is, három év előtt is őr állott a zöld kerítéses ház előtt. Odaállította hát most is. Minek állott akkor ott: azt nem kereste, de abban bizonyos volt, hogy ott állott.

Igy került a végrehajtó háza elé csákós fegyveres őr. A kerítés zöld festéke már régen megszáradt, jó részben le is verte már az eső, de az őrt azért most is oda állították. És szigoruan meghagyták neki, mindenre jól vigyázzon: azt senki se tudta, hogy mise.

Maga a vártaszolgálat tulajdonképpen kétféle. Tiszteletbeli és biztonsgági. Azt nagy urak, magasrangu generálisok tiszteletére állítják fel, ezt őrökdi, vigyázni. Az parádében teljesíti a szolgálatot, ez csak közönséges mundérban. Oda nem vezényelnek vártára akárkit, csak daliás termetű, bajszos legényeket.

A kötelesség, a felelősség azonban itt is, ott is egyforma.

Nincs más dolguk, minthogy huszonnég óráig folyton őrökdijenek, vigyázzanak.

De jól vigyázzanak.

Hat lépést menjen előre az őr, hat lépést hátra és ne csak úgy komótosan sétáljon, kihuzza magát daliásan, kifeszítse mellét, kinyujtsa járás közben a lábát, hogy a kék nadrágon keresztül is meglássék az izmok munkája. Senkivel a világon szóba ne álljon. Asszonynepre rá ne nézzen, dohányozni ne merjen, hanem ha valamelyik tiszt ur jön, a számára kijelölt helyen villámgyorsan megálljon, egyenesen, mint a bérci fenyő, mozdulatlanul, mint a kőszikla és keményen, úgy szalutáljon.

Es különösen vigyázzon kapitány ur Komorovesákra, ha garnizonsz inspekciós. A reglamához tartsa magát, mert a legkisebb szabálytalanságért áristomba kerül. Kapitány ur napjában többször megvizsgálja a vártákat, sőt éjjel is folyton mászkál, mint a kisérket.

Vagyok bátor a n. é. közönség szives figyelmét felhívni, hogy Színház-u. 4. szám alatt angol

férfi szabóüzletet nyitottam

és szolid árak mellett a legelegánsabb öltönyöket készítem. Levelező-lap meghívásra helyben és vidéken

dus angol minta gyűjteménnyel azonnal megjelenek, a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, vagyok

kiváló tisztelettel **KISS ISTVÁN**, angol uriszabó Színház u. 4. (Adorján palota.)

csinál egy javaslatból, bizonyos, hogy a korona akaratával nem akar szembe kerülni. (Mozgás és derűtlenség, a miniszterek tagadólag intenek.)

Hódy Gyula: Egyszer már visszautasítottak.

Polónyi Géza: A folyosói diskurzusokra nem reflektálhatok. De a mikor a belügyminiszter és a kultuszminiszter itt a Házban köztették a tárcájukat a házszabály javaslatához, akkor mérlegelni kell, a házszabály az egyetlen javaslat, melyből nem szabad kabinetkérdést csinálni. (Derűtlenség.)

Bocsánatot kérek, ha akár a miniszter tanács alapján, akár fölsvóalás, akár csak egy közbeszólás alapján egy miniszter a lemondásával fenyegetődik, ez a kabinetkérdés felvetése. (Mozgás, derűtlenség. Andrassy mosolyog.) A kormány azt mondja, hogy a javaslat lényegéből nem engedhet semmit. Mire való ez.

Ezután citálja Andrassy szavait, aki a folyosón azt mondta a függetlenségieknek: Vegyétek át a kormányt, majd meglátjuk mit szól hozzá a király (Andrassy tagadólag int.)

Kiáltások: Dementálták! Olvashatta a lapokban.

Polónyi Géza: En mégis foglalkozni kívánok e kijelentéssel

Andrassy Gyula gróf: Annak ellenére, hogy nem mondtam. (Élénk derűtlenség.)

Polónyi Géza folytatja beszédét sürű közbeszólások között. A házszabálymódosítást nem fogadja el.

Az ülés végén Nagy György az 1881. XV. t. c. módosítása, Polit Mihály a szandzsákvasut és Vlád Aurél a katonai kérdések bekapcsolása tárgyában interpellált.

Választ egyikük sem kapott.

Az ülés fél négy órakor ért véget.

Nemzetiségi vita a folyosón.

A képviselőház folyosóján a szünet alatt élénk vita fejlődött ki Ugron Gábor és Lukács

László román nemzetiségi belényesi képviselő között. A vitatkozókat a képviselők nagy csoportja vette körül. Ott voltak Günther Antal igazságügyminiszteren kívül Hoitsy Pál, Szatmári Mór, Nagy Emil, Kovácsy Albert, Buza Barna, Szappanos István, Beck Lajos, Jankovics Marcell, Földes Béla, Mesőli Vilmos és mások.

A képviselők megrótták a román nemzetiségi képviselőket, amiért a javaslat ellen felépnek.

Ugron Gábor többek között így szólt Lukácsnak: Igazán hallatlan az amit ti nemzetiségiéket követeltek. Mégis csak lehetetlen dolog, hogy ti ezt az országot, hogy fel akarjátok darabolni. Magyarországból legyen Nagy-Oláhország, Na y-Tótország, Nagy-Germánia, minden legyen, csak Magyarország ne.

Lukács László: Nagy tévedés azt hinni, hogy mi az ország felosztását kívánjuk. En is, elvbarátaim is mindaddig hű polgárai vagyunk az országnak, amíg etnográfiai individualitásunkban nem támadnak meg.

Itt Szatmári Mór és Hoitsy Pál közbeszóltak: Ezt csak kortesbeszédben lehet mondani. A magyar államhatalom intézői soha, egyetlen nemzetiséget sem támadott meg az etnográfiai individualitásában.

Lukács László: Hát az Apponyi-féle kultustörvény.

Buza Barna: Az csak arra való, hogy a magyar kultúra fölényét biztosítsa.

Ugron Gábor: A románoknak együtt kellene dolgozni a pánszláv és a pángermán áramlat ellen, mert csak a sorrend kérdése. Hogy t. i. a pángermán ár nyeli el Magyarországot, azután a kis Romániát, vagy a nagy szláv eszme győzi-e le Romániát és a románság testén keresztül jön a magyarság ellen.

Lukács László: Hát ez igaz. Elismerem. És nagy kár, hogy az együtt működést az hátráltatja, hogy az apró részletkérdésekben

nagyon hamar és igen gyakran összekülönbözünk. De később talán majd ez is megváltozik.

A képviselők helyesléssel vették tudomásul, hogy a nagy román agitátor ezuttal meghajolt a magyar argumentumok előtt.

A szegényügy rendezése.

— A kiküldött bizottság ülése. —

A szegényügy rendezésére Nagyvárad városa által kiküldött bizottság tegnap délután ülést tartott a városbázán.

A kidolgozott szabályrendelettervezetet vették tárgyalás alá, de abban állapodtak meg, hogy újból átdolgozzák s akkor terjesztik ismét a bizottság elé.

A szegényügy rendezésének nagy kérdését most már közelebb hozta a megoldáshoz néhai id. Rimanóczy Kálmán fejedelmi hagyatéka.

A bizottság ülésének lefolyása a következő volt:

Darvassy Lajos tanácsnok elnöklete alatt jelen voltak: Mezey Mihály, Gerő Ármán, dr Adorján Emil, Kiss Dávid, dr Vuicskics Gyula, Weisz Ernő, dr Cseresznyés Béla aljegyző.

Darvassy Lajos elnök üdvözlőlvén a tagokat, meleg hangon emlékezik meg néhai id. Rimanóczy Kálmán végrendeletéről, amely szerint a derék polgár vagyonából mintegy 800,000 korona értékű ingatlant hagyományozott a városnak a szegényügy rendezésére. Ennek mintegy évi 32000 korona jövedelme lehetővé teszi, hogy a tervbe vett szegényadó behozatalát mellőzzék. Indítványozza, hogy a bizottság hála kegyeletét néhai Rimanóczy Kálmán emléke iránt, jegyzőkönyvébe iktassa.

Ezután előterjesztette a bizottság a szegényügyrendezéséről alkotott szabályrendelettervezetet. Ez magában foglalja a szegényház felállítását s annak kezelési rendjét, a koldulás betiltását, a szegények pénzbeli segélyezését.

Dr Adorján Emil szűkségesnek tartaná, hogy a szegény tanulókról (diákokról) is gondoskodni kellene pénz, ruha, tandíj stb. nyuj-

Ilyenkor teszi próbára a legényeket. Tudják-e kötelességüket, nem ijednek-e meg?

Igy tette próbára Vári Szabó Jánost is.

A nagy tahó a város végén a temető mellett a katonai barakkokat kerülgette. Mielőtt káplár ur Csorba kiállította, egész sereg rémhítoriát mesélt el neki a szellemekről, melyek éjjelkor kikelnek a sirokból s a barakkok közt sétálgatnak egész éjtél ntán egy óráig.

Vári Szabó János nem félt ugyan, de mégis megborzosongott, mikor éjfél utött a városban a toronyóra. Eszébe jutottak a szellemek. Megállott egy percre, jobban magához szorította fegyverét s csendesesen füttyölni kezdett.

Nem sokáig füttyörszett.

Alig hangzott el az utolsó óraütés, irtózatot alak tűnt fel az egyik barak háta mögött. Ember-e, állat-e, nem tudta kivenni hamarjában.

A szörnyetegnek fehér szőre volt és hatalmas két szarva. Feje, lába, mint az ököré. Szeme ugy égett, mint a lámpavilág, két lábón bömblöve közeledett Vári Szabó János felé.

A nagy tahó ereiben egy pillanatra megfűlt a vér. De csakhamar magához tért, le-

kapta válláról fegyverét s dörgő hangon rákiáltott a szörnyetegre:

— Halt, mert lövök!

A szörnyeteg azonban nem állt meg, hanem nagy ugrándozva közeledett Vári Szabó János felé.

Ez se vette tréfára a dolgot, arcához emelte a töltött fegyvert, célzott és megrántotta a ravaszt. A fegyver eldördült, de a szörnyetegnak nem történt semmi baja. Már csak öt lépésre volt a katonától. Ugy látszott, hogy nem árt neki a golyó sem.

Vári Szabó János újra rátüzelt, de megint csak eredmény nélkül. Borzasztó kétségbeesés vett erőt a nagy, izmos legényen. Két lépést hátrált, de aztán két kézre kapta puskáját és nagy káromkodás között rárohant a szörnyetegre:

— Hadd lássam, kibirod-e a puskatust is?

De erre már nem volt kíváncsi a szörnyeteg. Hirtelen ledobta magáról az ökörbőrt és ott állott a tajtékzó legény előtt Komorovcsák kapitány.

Vári Szabó János még jobban meglepetve, katonásan tisztelgett és zavartan így szólt:

Ejnye bizony, majdnem agyonütöttem a kapitány urat.

Csak az nem ment a fejébe, hogy nem fogta a golyó a kapitány urat. Nem tudta szegény feje, hogy káplár ur Csorba mielőtt kiállította, kiszedte fegyveréből az éles töltéseket s nyomorult execirpatronokat rakott be helyettük.

Kapitány ur Komorovcsák megdicsérte bátorságáért a legényt s nemsokára megtette frájternek.

A sok várta között akadt természetesen olyan is, amely veszedelemmel jár. Ilyenek mostanság már csak talán Boszniában vannak. Régebben akadt itt is, ott is. Volt a horvát fővárosban is. Ilyen volt másfél órányira a várostól a hegyek között, erdőktől övezve a katonai lövöldénél. Lakóház sehol a közelben. Ember arra nappal is alig járt. Itt történt a nyolcvanas évek elején. Karácsony tájt csikorgó hideg decemberi éjszakán. Hat emberből állott a várta. Ebből öt nyugodtan pihent a várta-szo-

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletekhez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráuyomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

tása által. A szegények felvételét szűkebb bizottságra bízzák.

Kiss Dávid a szegényház kezelését a Bottó-féle főiskolával óhajtaná összekapcsolni.

Ezt azonban ezidőszertint keresztülvibetetlennek tartják.

Mezey Mihály azt tartaná helyesnek, hogy az összes jótékony intézményeket kontaktusba hoznák a szegényügy rendezésével. Az összes jótékony intézményektől 2-2 tagot be kellene választani a szegényügyi bizottságba. Így minden egyesület tisztában volna, hogy mi történik a szegényügy rendezésével.

A bizottság ilyen értelemben módosította a szabályrendeletnek a bizottsági tagokra vonatkozó szakaszát.

Gerő Armin azt keresztülvibetetlennek tartja, legalább is az első időben, hogy a koldulás teljesen eltiltassék. E tekintetben készített egy szabályrendelet-tervezetet a koldulásról, ezt vegyék tárgyalásra.

Dr. Adorján Emil azt javasolja, hogy mindenkinek az ajtaján legyen kifüggesztve, hogy évenként mennyi összeggel járul a szegények ellátásához.

Ezt többen célszerűtlennek találták.

Ezután a készített költségvetést hallgatták meg.

A bevétel: a Rimanócsy-hagyaték jövedelme, a házipénztár hozzájárulása, a szegény alap jövedelme, hagyományok, adományok stb. évenként 58,000 korona.

A bizottság tagjai abban állapodtak meg, hogy a szabályzatban a kötelező szegényadót felveszik s a most elhangzott észrevételek alapján a szabályrendelet-tervezetet újból átdolgozzák.

Megkeresik továbbá a városi tanácsot, hogy a bejelentési hivatalt 1909. évi január 1-én léptessék életbe. Enélkül a szegényügyben alig tehetnek valamit eredményesen. A helyiségek rendelkezésre állanak a városházán s évi 4000 koronánál több nem szükséges az intézmény fentartására.

Ezzel véget ért az ülés.

bában, a hatodik órát állott kint a golyó-fogók között. Töltött fegyverrel a vállán, bajonettel a puskáján. Jó másfél órája sétált már fel s alá, majd megvette az Isten hidege. Kinjában lépteit számlálgatta, elnézegette, hogyan csillognak, villognak, a nagy hidegben a csillagok. Mi történik körülötte, arra nem ügyelt. Ugy is tudja, hogy lopni ilyenkor a tolvaj se jár.

Háta mögött a bokrok között pedig hat sötét alak leskelődött. Kettő óvatossággal melléje lépett: Egyik elkapta fegyverét, a másik e pillanatban szívébe mártotta handszárját. Egy jajszó nélkül esett össze a szegény katona. Annyi ereje sem volt, hogy kiáltson s így figyelmeztesse társait a veszélyre.

Azok nyugodtan aludtak a várta-szobában. A horvát rablók észrevétlenül elszedték fegyvereiket, azután az alvókra támadtak. Egy perc alatt lemészárolták az egész vártát. Alvás közben érte mindnyájukat a halál.

A gyilkosok kikutatták zsebeiket, ami pénzt, értéktárgyat találtak, elrabolták és elmenekültek. Ma se tudja senki, hogy kik voltak.

A borzasztó mérszálás emlékéket kegyelettel őrzik a katonák. Halottak napján kivezeti őket őrmester ur Solyom a régi temetőbe. Hat virágtalan süppedező sirdomb jelzi a helyet, hol az áldozatok örök almaikat alusszák. Valamikor fejfájuk is volt, de lelketlen emberek régen ellopták, eltűzelték.

A legények virágot szórnak sirjukra, őrmester ur Solyom pedig elmondja szomorú történetüket, lelkükre kötve, hogy soha a vártán ne aludjanak.

A függetlenségi párt helyzete.

Az intéző bizottság értekezlete.

Budapest, február 29.

A függetlenségi párt intéző bizottsága ma délután 4 órától negyed 9 óráig tanácskozott. A házszabályrevízió és a pártnak a koalícióban elfoglalt helyzete tárgyában. A rendkívül fontos értekezletről részletes tudósításunk a következő:

Az értekezleten Kossuth Ferenc elnököt. Elhatározta a bizottság, hogy a pártkörben március 20-án, Kossuth Lajos halála évfordulóján a szokásos beszédet Hoitsy Pál fogja elmondani. Ezután

Kossuth Ferenc ismertette a párt helyzetét a koalícióban. Felhívta a párt tagjait, hogy ha vannak konkrét vádjaik, álljanak most elő velük.

Kmetty Károly pronounirozni kívánja, hogy a házszabályrevízió hatálya alól a katonai kérdések ki vannak-e kapcsolva.

Apponyi Albert gróf: A kormány házszabályrevízió kérdésében számít arra, hogy a függetlenségi párt támogatni fogja, de e támogatást pártkérdéssé tenni nem lehet. Ő a konzekvenciákat a revízió meghiusításából kifolyólag vonná le. A revízió nélkül nem volna képes a kormány teendőit végezni.

Kossuth Ferenc elnök: Nem vállalná a konzekvenciákat, ha olyan választói reform terjesztetnék elő, amely nem volna képes a magyar nemzet supremációját a többi nemzetiségek felett megőrizni. Olyan választói reformot kell alkotni, mely ezt megőrizze, minthogy pedig egy ilyen választói reform törvényre emelkedésnek a házszabálymódosítás indirekt eszközét képezhetné, indirekte a házszabálymódosítást támogatni kell.

Szentiványi Arpád nem hajlandó megszávnai ez általános választói jogot s így nem fogadja el a házszabálymódosítást sem.

Holló Lajos: A bizottság ne tárgyalja tovább ezt a kérdést, hanem beszélje meg a párt jövőjére vonatkozó kérdéseket.

Mérey Lajos terjeszti elő ezután ez irányban kidolgozott indítványát.

Kossuth és Apponyi az indítvány több pontjához hozzájárul, de több pontját visszautasítja. A bizottság így irányban határoz.

Ráthay László: Minthogy a Nagy Emil féle revíziós indítvány nem precízozza azt, hogy hatálya alá foglalhatnák-e a katonai kérdések, kijelenti, hogy a házszabálymódosítás ellen fog szavazni a Házban.

Tóth János helyteleníti, hogy a Házban a párt tagjai a módosítás ellen szavazzanak.

Szabó Mihály feleslegesnek tartja az elnök hozzájárulását sürgősségi indítványoknál.

Bisony Akos részletesen rámutatott azokra az irányelvekre, melyek a revízió megvalósításánál figyelembe veendőek. Ajánlja, hogy a Nagy Emil-féle indítványt a Mérey Lajos indítványából már elfogadott pontokkal együtt szavazzák meg, mert ez irányelvek érvényesülését így biztosítva látja. Még

Bakonyi Samu javasolta Nagy Emil indítványának változatlan elfogadását, azután áttért a bizottság a párt belügyeinek megbeszélésére.

Kmetty Károly megfelelő számú főispáni állást és a második belügyminiszeri államtitkárságot kívánja a függetlenségi párt számára.

Apponyi Albert teljes lehetetlennek tartja, hogy a főispánokat tömegesen kicseréljék. Így tenorban nyilatkozik Kossuth is.

Sághy Gyula konkrét hatalmi tulkapásokat emleget.

Babó Mihály azt szeretné, ha a párt tagjai konkrét adatokat gyűjtenének és a párt elé hoznák.

Kossuth Ferenc ezt nem helyesli, de óhajta, hogyha van panasz, azt konkrét adatokkal támogatva hozzák a párt elé.

Okolicsányi felszólalása után Batthyányi Tivadár gróf indítványára a bizottság tanácskozását elhalasztotta.

Thaly Kálmán kérdezte meg végül, hogy a függetlenségi delegátusok által a delegációban tett nyilatkozatok nem ütköznek-e bele a párt programjába.

Hoitsy, Apponyi és Batthyányi megnyugtató kijelentései után a bizottság legközelebbi tanácskozását március 5 ikére halasztotta el.

UJDONSÁGOK.

* **Szentségimádás.** A farsang néhány nap múlva véget ér, a vigságot felváltja a megbánás, magabaszállás. — Régebben a farsang utolsó napján a vigság valóságos dobzódássá fajult. Ennek a féktelenségnek az enyhítésére rendelte el az egyház a farsangvégi három napi ájtatosságot. E három napon reggeltől estig imádásra teszik ki a legméltóságosabb oltári szentséget. Nagyváradon a *Szent László* templomban van évenként a szentségimádás, nagy egyházi fényvel. Ma, vasárnap, holnap és holnapután reggel 6 órakor az Oltári szentséget kihelyezik a főoltárra s este 7 órakor ünnepélyes litánia után visszahelyezik a tabernaculumba. Mindhárom nap délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és prédikáció lesz. Ma, vasárnap délelőtt az ünnepélyes szent misét *Bunyitay Vince* apátkanonok, a szent beszédet *Szilágyi Dózsa* premontrai kanonokrendi tanár, hétfőn a szent misét *Fetser Antal* felsz. püspök, a prédikációt dr. *Vicskics Gyula* esperes, kedden délelőtt pedig a szent misét *Grócs Béla* kanonok, a szent beszédet dr. *Pataky Arnold* theol. tanár tartja.

* **A nyári szinkör építése** Alig pár nap alatt már leérkezett Nagyvárad városához a nyári szinkör építésének ügye a kultuszminisztertől. A miniszter kijelenti, hogy a nagyvárad nyári szinkör építésére 130,000 koronát folyóvá tett, olyképen, hogy 20 éven át, tíz évig 6000—6000 koronát, további tíz évig pedig évi 7000—7000 koronát ad államsegélyképen, a szinkör építésének törlesztésére. Kiköti, hogy a részletes terv és költségvetés hozzá bemutatandó; a szinkör építésének kötelese egész évben itt tartózkodni s más helyre az év egy részében sem mehet és a város így köteles az igazgatókkal a szerződést megkötöni; a fentartást és a tűzbiztosítást a város vállalja magára.

* **Belopotoczky püspök a katonákhoz.** Dr. *Belopotoczky* Kálmán trikalai püspök, nagyvárad kanonok apostoli táborigényes helynök most adta ki évente szokásos főpásztori körlevelét, mely a cs. és kir. hadsereg és a cs. és kir. tengerészet összes katolikus híveire szól. A főpásztori levél első része keményen elítéli azokat, akik a földi örömeik szertelen élvezetébe merülnek el és gyönyörködnek az érzéki művészet termékeiben, milyeneket a festészet, szobrászat, költészet nyújt vagy a színpad, kabaré, orfeum feltálat, sőt boldogság utáni szomjukban leszállanak az érzéki érekek legalacsonyabb fokára is. Az így eltévelyedett katonákat inti, hogy térjenek a jó utra és becsüljék meg azokat az eszményi javakat, amelyek az erkölcsi világnak oszlopai a mindennapi életben. A főpásztori levél befejező része többi közt így szól:

„Féld az Istent, tartsd meg parancsolatait, ezt tanultatok egykor a szülői házban és az iskolában s ti engedelmességteljes születeknek és tiszteltétek őket. A szülői házból való bucsuzásakor bizonyára megadták a komoly intelmet: Fiam! féld az Istent és tartsd meg parancsolatait! Es mig ti távol jártok, Isten, a csá-

szár és király és a haza szolgálatában, addig atyátok és anyátok otthon imádkoznak érte-tek, mert tudják, hogy a kísértő hazug igé-zeivel tihozzátok is közeledni fog e szá-vakkal: a mit én mondok, azt cseleked-jétek: »Olyanok lesztek, mint az istenek«. Es nehezetre esik az engedelmisség, elfog a honvágy, érzékenységeket sérti az élesebb, szigorubb szó, azt hiszitek, hogy félreismernek benneteket, keményen bánnak veletek s fölzu-dul önszeretetek, hogy legjobb volna mindent itthagyni és elmenni. Avagy fölébred bennetek az érzékiség s kívánja kielégítését, az alkalom-nak nincs hja; te tudod, hogy ez nagy bűn, a harc nehéz, rossz példákat látsz, rossz bajtár-sak gunyolják hitedet, Istenbe vetett bizalmadat, imádat; vagy fölingerelnek téged, hogy feljebb-valóid iránt légy engedetlen. De ha gyöngve voltál és bűnbe estél, ha elhagytad Uradat, Istenedet és Atyádat, akkor térj Hozzá vissza: ne félj! jószágos Atya ő, aki vágyva vár rád s kitárt karokkal fogad s keblére ölel, ha te hozzá töredelmesen akarsz visszatérni»

* **A főszolgabírák előléptetése.** A legutóbbi fizetésrendezési törvények értelmében a főszolgabírák a VIII-ik fizetési osztályba soroztatnak és ebből csakis a vármegye külön felterjesztése alapján léphetnek át a VII-ik fokozatba. Ez ideig nem volt rá eset, hogy főszolgabíró magasabb osztályba lépjen, mert a törvény megkívánja, hogy 15 évi szolgálat után tehet a megye külön felterjesztést és ennek a megkívánt időnek eltöltése után még senki részéről sem indítványoztatott, hogy a megye felterjesztéssel éljen. A törvény nem részletezi azokat a kellékeket, melyek a felterjesztéshez szükségesek és így a törvény megtartása mellett is a legjobb akarattal sem tehet megfelelően eleget a megye. Most a belügy-miniszter egy konkrét esetről kifolyólag leira-tot intézett Bihar megye törvényhatóságához és ebben kimondja, hogy a törvényben kikötött 15 év alatt nem szolgálati év értendő, hanem az, hogy az illető főszolgabírónak ebben a mi-nőségében eltöltött ideje. A jövőre nézve pe-dig meghagyta a miniszter, hogy minden ilyen esetben a szolgálati év feltüntetése mellett a vármegye még egy kimutatást is terjesszen fel, melyben ez illető előléptetendő főszolga-bírónak a közigazgatás terén szerzett érde-mei lesznek felsorolandók. Az enélkül tett fel-terjesztéseket a miniszter nem fogja figyelembe venni.

* **Képkiallítás Nagyváradon.** A na-pokban megemlékeztünk arról a művészi ese-ményről, hogy a budapesti Eggenberger-féle műkereskedés a jelesebb magyar festőművé-szeink műveiből kiállítást rendez Nagyváradon. A pompás kiállítás tegnap nyílt meg a megye-háza nagytermében. A kiállított képek leg-többje igen szép. A belépő díj 50 fillér s a tárlat délelőtt 9 órától 1-ig, délután 2—6 ig van nyitva. Egy hétiig, március 8-ig lesz nyitva a kiállítás. A kiállított műtárgyak részletfizetés mellett is megvásárolhatók.

* **A legényegylet munkásgimnáziuma.** A Nagyváradai Katholikus Legényegylet folytatja vetített képekkel való Uránia előadásait. Ma, vasárnap délután 5 órakor a magyar nemzet szabadságharcának legszebb jelenetei s azok szereplőinek képei fognak a fehér vásznon megjelenni élénk előadás kíséretében. Rákóczy, Bercsényi, Bezerédy kora kerül sorra »A ku-rucok« címen. Az előadás közben tartandó szünet alatt az egyesület dalárdája kuruc nótákkal fogja emelni a hangulatot. Az előadás végén pedig jópénzért meglepetésben része-sülnek az előadásra résztvevők. Az egyesület ezután hívja meg máskor is hívott látogatóit.

* **Másodjegyző választás Kétszen.** Kétsz községében tegnap tartották meg a má-sodjegyzői választást, mely alkalommal ifj. Genda Józsefet választották meg másod-jegyzővé.

* **Előléptetett főszolgabíró.** Bihar-me-gye törvényhatósága felterjesztéssel élt Eder Géza beéli főszolgabíró érdekében a miniszter-hez és pedig oly célzattal, hogy a járásnak eme derék tisztviselőjét a VIII. fizetési osztály-ból a VII-ik fizetési osztályba léptesse elő. A miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy a felterjesztésben foglaltakat teljesíti.

* **Halálozás.** Sándor Lajosné sz. Váczy Piroska, élete 19-ik évében Puszt-Ujlak köz-ségben elhunyt. Temetése március 2-án dél-után 3 órakor lesz Puszt-Ujlakon.

* **Gyermekvédelem.** Megemlékeztünk róla, hogy a gyermekvédő liga helyi csoportja jövő vasárnap márc. 8-án alakul meg s erre a központi elnök báró Edelsheim-Gyulay Lipót is Nagyváradra érkezik. Ez alkalomból Glac Antal főispán, a helyi liga elnöke a következő felhívást intézte Biharvármegye és Nagyvárad város nemes lelkű és fekölt gondolkodású kö-zönségéhez:

Ha van szép, nemes, hazánk igaz érdekét szolgáló mozgalom, úgy az mindenesetre első-sorban a gyermekek védelme, ápolása, az el-züllésnek indult gyermekek megmentése, meg-javitása, becsületes munkásokká való nevelése. Ezt a szép, nemes, hazánkra hasznos célt szol-gálja az Országos Gyermekvédő Liga. A liga nemeslelkű, áldásosan, fáradhatlanul dolgozó el-nöke gróf Edelsheim-Gyulay Lipót március 7-én Nagyváradra körünkbe érkezik érdemes vezér-karával, hogy vasárnap március 8-án d. e. 11 órakor a város háza nagytermében tartandó gyű-lésen a liga működését megismertesse és meg-alakítsa, szervezze itt is a ligát. Kérem a város és megye mélyen tisztelt közönségét, jelenjünk meg minél számosabban a gyűlésen, hallgassuk meg a nemesszívű vezért, adjunk neki újabb erőt, kedvet áldásos működéséhez, biztosítsuk megnyílt és városunkban is a sikert. Edelsheim tiszteletére szombat este, étlap szerinti étkezés mellett, összejövetelt terveznek a rendezők.

* **Egy régi üzlet feloszlása.** A Zöldfa-utca tarka-barka cégtáblái közül egy régi név tünt el a napokban. Beczkay Lajos divatárú kereskedése szűnt meg, melyet főnöke önként feloszlattott, valószínűleg mert a mai tisztességtelen konkurenciával és kereskedői erkölcscesel lépést tartani nincs izlése. A feloszlatoft üzlet egyike városunk legrégebb cégeinek, a Zöldfa-utcának a Kis-piacra néző sarkán állott. Mint-egy 40 éves multja van s a vásárló közönség nagyon kedvelte a »Menyasszonyról« nevezett szolid és jó forgalmu divat-kereskedőt. A ke-reskedelemre minden esetre veszteség egy ilyen régi szilárd cég megszűnése a kérész életű vállalatok és tisztességtelen bukások korszaká-ban, melyeknek városunkban hálás talaja van van. Beczkay Lajos előkelő társadalmi pozíciót is vivott ki becsületes munkásságával s nagyon népszerű üzlet ember volt.

* **Kardpárbaj.** Ez a középkorbeli ve-szedelmes játék ma a villany korszakban egy cseppett sem vesztett. Még ma is akadnak intelligens emberek, akik ennek a vandalizmus-nak hódolnak és talán nem is tartanák magu-kat annak, ha nem párbajoznának. Pedig mennyire csalódnak, mert egy kardvágás vagy egy levegőbe furt lyuk bizony még nem kvali-fikációja az intelligenciának. Es ettől eltekintve a párbaj még nem mossa le a sértéseket. A párbaj még nem teszi az embert a félvilág bámulatos hővé. Az ember párbaj után is

csak ember, esetleg hulla marad. Már pedig hullának lenni még a párbaj hőseknek sem lehet jó. Ennek az intelligens emberekre kény-szerített vad szokásnak még mindig hódolnak és pedig a legcsodálatraméltóbb módon azok, kik magukat tanult és művelt embereknek tartják. Ez a nevetséges szokás azonban hála az ellen mozgalomnak, talán ha nem is egy-szerre, de mégis lassanként lehetetlenné fog válni. Az igaz, hogy addig még sokan fognak karambolászni kardjaikkal és addig még sokan fognak pufogatni a levegőbe, de végtére is csak ki fog pusztulni ez a kiirtani való erkölcsi gyom. A tegnapi napon ilyen nézetek után is Nagyváradon két uri ember verekedett meg a lovassági laktanyában. A párbajozó felek Meskó Boldizsár és Wertheimstein Henrik voltak. Se-gédekként szerepeltek: Ertsey Péter, dr Mis-kolczy Pál, Szunyogh András és Bartos Gábor. A felek háromszor csaptak össze könnyű lo-vassági kardokkal. Az utolsó összecsapásnál Meskó Boldizsár a mellén kapott egy hosszú lapos vágást. Erdekes, hogy az esetről tudomást szerzett előzőleg a rendőrség is, honnan Zilahy Antal tb. rendőrbíatos ment ki a hely-színére, hogy a párbajt megakadályozza. A ka-szárnyába azonban nem engedték be őt. A ka-puba két huszármester állta útját a hatósági közegnek és így történhetett meg a párbaj. Jó volna intézkedni, hogy a törvény nevében a kaszárnya törvénye ne legyen gát egy vétség elkövetésének megakadályozásánál.

* **Haasz Manó és a Bácskai Hitel-bank.** Haasz Manónak manipulációi nemcsak Nagyváradon játszódtak le, hanem még Bács-kába is kiterjedtek. Mint értesülünk onnan még a pénzkrisis idejében két hamis betétkönyvet küldtek el Nagyváradra Haasz Manónak, hogy azt helyezze el. Haasz Manó az egyik könyvet visszaküldte a banknak, a 22,000 koronás könyvvel kifizette egy tizezerkoronás adósságát, s azután csödtöt mondvá, megszökött Ameri-kába. Ez a 22,000 koronás könyv most vissza-ment Szabadkára. Dr Jancsó Dezső, Haasz Manó csödtömegének gondnoka tegnap megje-lent a »Mercur« bankban, amely a bukott bank ügyeit véglegézi és előmutatva a betétkönyvet annak kifizetését kérte. A hamis könyvre Jan-csó Dezső dr nem kapott pénzt.

* **Bibliai előadás az Edisonban.** Az Edison színház vezetősége lelkes ambícióval és körültekintéssel igyekszik megvalósítani azt a feladatot, hogy a közönséget a legnagyobb gonddal elégítse ki. A tágas, levegős, elegáns földszinti helyiség immár a korzó fényes publi-kumának a kedves találkozó helye. Tegnap délután vidám gyerekaereg töltötte meg a nézőteret és nemcsak a gyönyörű képek mu-lattatták az apróságokat, de a szüleikét és a tanítókat teljesen megnyugtatta az a biztonság, ami az Edison színházban tapasztalható. Tegnap este óriási közönsége volt a bibliai előadásnak, amelyen Mózes és az ő korát mutatták be nagyszerű színezett mozgó képekben. A többi műsor számok is zajos tetszést arattak. Ma, vasárnap délelőit népelőadás lesz, amelyen az október 10-iki munkás felvonulás eredeti fel-vétele kerül bemutatóra félhelyárok mellett. Mózes és kora ma este és a hét többi napjain is műsoron marad. Ma délután 3 órától lesz előadás.

* **Az albis vadorzók.** A margittai já-rásban Albis község képviselőtestülete kimon-dotta, hogy a csöszöket és erdőkerülőket fegy-

verrel fogja ellátni. A község eme határozatát a főszolgabíró tegnap terjesztette be az alispáni hivatalhoz véleménye kapcsán. A főszolgabíró nem véleményezi a határozat jóváhagyását, mert az öröknek fegyverekre nincs szükségük és ha teljesebbé menne a határozat, az a vadállományának föltétlen pusztulását jelentené. Már a múlt évben is bizonyosságot adott annak az, hogy a járás területén egyetlen egy községből sem koboztak el oly sok fegyvert a vadászoktól, mint Albisról. Az öröknek fegyverrel való ellátása csak köpeny volna arra, hogy a már-már szünni kezdő vadászok ismét lábra keljenek.

x **MOLNÁR H.** Bómer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

* **Kutya-sport.** Utóbbi időben nálunk is a kutyatenyésztés nagyon föllendült. Nagyban hozzájárult ehhez, hogy a tenyésztők súlyt helyeznek az etetésre. Ebben nagy segítségükre van a Fattinger-cég, a melynek kutyaedele táplálja és erősíti az állatokat. A gyár, melynek teljes címe Fattingers Hundekuchen-und Geflüngelfuller Fabrik, Wiener Veustadt, a kutya ésszerű táplálásáról érdeklődőknek ingyen könyvecskét küld.

* **Nagyszabású képkeretelési vállalat** *Szichs Tivadar* *Ángelkereskedésében* *Kossuth-utca 3.* (volt Blum-féle üzlet) kívánatra képkeretéseket azonnal is elkészítenek. A leggyorsabbtól a legdiszesebbig. Olcsó árban.

* **Ninos többé rheuma, asztma, csux, köszvény, lábdaganat, tyukszem, bűtyök,** mert Rytó Viktor budapesti specialista oly próbatüredőt nyitott, hol mindenki kipróbálhatja annak jóságát és párszori használat után már is jobban érzi magát. Minden elhanyagolt és régi rheumat gyökeresen gyógyít. *Ritó Viktor* a nagyváradi közönség kívánatára bevezetés céljából hosszabb ideig marad és próbatüredőkkel szolgál. Egy gyógy sós láb gőzfürdő 1 koronától feljebb. Nyitva reggel 5 órától 12 óráig férfiak részére, 2 órától 7 óráig nők részére, 7-10-ig ismét a férfiak részére. *Fürdő Pével-utca 3.* Vasárnap egész nap nyitva. (Lakik; N.-Teleky-utca 12, sz.)

x **Női fodrász-terem** nyílik meg a közeli napokban, ahol a m. t. hölgyközönség a legkényelmesebb igényeknek megfelelőleg a legújabb divatfrizurák szerint fésültetik, ugyanott hajmosás, villamos szárító-készülékkel. Parókkák nagy választékban raktáron, egyéb hajmunkák szolid kivitelben s méltányos árak mellett, — szavatolás mellett gyorsan készítenek. — Külön bejárat! — Szíves pártfogást kérve *Ramminger István* színházi fodrász, Bazár-épület.

SZINHÁZ.

A hét műsora

Vasárnap: d. u. Boszorkányvár, este Selyembogár.

Hétfő: Alarcosbál.

Kedd: Bolondok háza.

Szerda: Vetélytárs.

Csütörtök: Eleven ördög.

Péntek: Eleven ördög.

Sombat: Varáskeringő.

Vasárnap: d. u. Orfeusz s pokolban, este Császár katonái.

A színházi bizottság ülése.

Nagyváradi város színházi bizottsága tegnap tartott ülésén szóba került az is, hogy a Szigligeti színház műsora az utóbbi időben valóságos melegágya a trágárságoknak, s élénk versenyt fejt ki a Zöldtáblai orfeummal. Ebben nagy része van a közönségnek, amelynek romlott ízlése lesi nem is a pikantiát, de a leg-

vastagabb disznóságokat s míg a legjobb fehér darabnál üres a színház, a szemenszedett trágárságoknál már napokkal előbb elkapkodják az összes jegyeket.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Dr. Hoványi Géza elnöklété alatt Rimler Károly, Mezey Mihály, Harmathy Károly, dr. Kunlándnr Ede, Stark Gyula, Köszeghy József, dr. Adorján Emil, Juricskay Barna jegyző és Erdélyi Miklós szinigazgató.

Elnök bemutatta a szinigazgató által összeállított március havi műsort; eszerint kitéztek előadásra:

Selyembogár (új népszimű), Alarcos bál (opera), Bolondokháza, A vetélytársak, Eleven ördög, Varáskeringő (fehérre átdolgozva), Császár katonája (új szimű), Gavallér becsület (új szimű), Rab Mátyás (új operett), A nagymama (új operett), A hazug törvény (új szimű), Dolláros herceg (új operett).

Erdélyi Miklós bejelentette, hogy a Varáskeringőt fehér darabbá átdolgozva hozza ezután színre.

Dr. Hoványi Géza ajánlja figyelmébe a szinigazgatónak, hogy március 18-án Szigligeti Ede születés napján minden évben az ő egyik darabját adják eddig.

Dr. Adorján Emil a színház színvonalának érdekében szól s rámutat azokra az erkölcsrontó darabokra, amelyek most a külvárosi színházakból hozzánk kerülnek. A miniszter az ilyen irányú kultiváló színházaktól megfogja vonni a segínyt.

Erdélyi Miklós nem barátja a trágárságoknak, de a közönség kényszeríti ezek előadását. Másként üres a színház.

Sokan szólnak a kérdéshez s mindannyian elítélték ezt az irányt, de a szinigazgatót csak úgy lehetne a szolidabb irányzat követésére kötelezni, ha anyagi kárpótlást nyujtana a város. Másként belebuknék.

Végre is rábízta az igazgató belátására a dolgot azzal, hogy az elhangzottakat figyelembe vegye.

Ezzel véget ért az ülés.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése. A Biharmegyei Orvos-Gyógyyszerész- és Természettudományi-Egylet folyó évi március hó 2-án délután 5 órakor rendes szakülést tart.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja
Március 2-án: A nagyváradi hadapród iskola táncvigalma.

Farsangi mulatság a Kaszinóban.

A Biharvármegye és Nagyvárad város nemzeti Kaszinójának több tagja azon kéréssel fordult az igazgatósághoz, miszerint mielőtt a szerdai oly kellemes esték beszüntetnének, kedden március 3-ikán a farsang utolsó estélyén megegyezzen nyílnának meg a Kaszinó termei a tagok családjai részére, egyben, hogy a Kaszinó az eddigi áldozatokat ne tétézzé újabb kiadásokkal, a megjelenők személyenként egy korona belépti díjat fognak fizetni. Glac Antal főispán, ügyvezető igazgató az ajánlatot elfogadta, a kérést örömmel teljesíti. Mint értesülünk, a tagok igaz örömmel vették ezt tudomásul és igen nagy számban készülnek a farsang utolsó estélyét a Kaszinóban tölteni el, hogy azzal magoknak kellemes estét szerezzenek, megjelenésükkel az igazgatóságnak elismerésüket fejezzék ki és a Kaszinó pénztárát az eddigi áldozatokért némileg kár-talanítsák.

A 48-as népkör bálja. A 48-as népkör-bál, mint értesülünk, igen élvezetes eseménynek ígérkezik, amennyiben a hírneves Antalfyné tánciskola tanítványai jelmezes táncokat fognak bemutatni. A bál ma, vasárnap a Zöldfa nagytermében lesz megtartva.

TÁVIRATOK.

A horvát választások után.

Budapest, febr. 29. A három horvát osztályfőnök a választásokból kifolyólag beadta lemondását. Rauch Pál horvát bán a délutáni vonattal Budapestre utazott, hogy Wekerlének a változott helyzetről jelentést tegyen. A megválasztott képviselők nagy része már tegnap este Zágrábra érkezett, hol nagy ovációban részesítették őket.

Merénylet a perzsa sah ellen.

London, febr. 29. Egy újabb verzió szerint, amely a Times teheráni táviratában foglaltatik. A perzsa sah ellen három bombát vetettek. A bombák a sah kocsija előtt robbantak szét; a szilánkok 12 embert öltek meg. A sah sértetlen maradt. A merénylőket nem sikerült kézre keríteni.

Páris, febr. 29. Teheránból jelentik: A palotaőrség főnökét Juzotot, ki francia ember, letartóztatták, mert ezzel gyanúsítják, hogy része volt a sah élete elleni merényletben.

IPARÜGYEK.

Az ipartestület az adóreform mellett.

Az ipartestület előljárói ülését folyó hó 27-ikén délután 5 órakor tartotta az ipartestület helyiségében.

Elnök a teljes számban megjelent előljárók üdvözlése után az ülést megnyitja.

A folyó év január 16-án felvett előljárói és január 26-án felvett közgyűlési jegyzőkönyvek felolvasása után, olvasták az elnöki jelentést, melyből kiemelendő a tanonc-otthonra az országos iparos párt szervezkedésére és az adóreform tárgyában megindult mozgalomra vonatkozó rész, melyben rámutat azon igazgatóra, melyet a nagy adófizetők folytatnak céljaik elérése érdekében és a nagy adófizetők a kis adót fizetők százezreit lázítják és az iparosságot akarják céljaik kivételére felhasználni, miért is indítványozza, hogy az elnökség bizassék meg, hogy kérje fel dr. Halász Lajos országgyűlési képviselőt, hogy egy e célra összehívandó iparos csoport előtt az új adótörvényt ismertesse meg. Többek hozzá szólása után kimondja az előljáróság, hogy a tanonc-otthon ügyében, ha a törvényhatósági bizottságtól az íratat megérkezik az ipartestülethez, az elnök hívjon össze egy rendkívüli előljárói ülést az ügy bővebb megbeszélése végett. Az adóreform tárgyában pedig többek hozzá szólása után kimondja az előljáróság, hogy dr. Halász Lajos országgyűlési képviselő és Németh István pénzügyi tisztviselő kéressék fel arra nézve, hogy a város tanács termében egy felolvasást tartsanak és az új adó törvényt az iparosok előtt ismertessék meg.

Ezen felolvasásra Szokoly Tamás országgyűlési képviselő és az össziparosság meghívandó. Az új ipartörvény tervezet bemutatása után kimondja az előljáróság, hogy kedd és csütörtök d. u. 5-7 óráig az ipartestület helyiségében az érdeklők közbe jötte mellett felolvasó órákat tart. Ezután a szabadiskola céljaira

100 koronát, több szakosztálynak és az iparos ifjuság önképző egyesületének különböző segélyeket szavazott meg az előjárásig s a folyó ügyeket tárgyalta le.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 28.

Oszták hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Oszták m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 28.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. febr. 28.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	95.—
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcsön	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	140.—
Oszták járadék papírban	—	91.57
Oszták járadék ezüstben	—	96.50
Oszták járadék aranyban	—	113.75
Oszták korona járadék	—	29.55
1860. oszt. államsorsjegyek	—	146.—
Oszták magyar bankrészvény	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	633.50
Oszták hitelbank-részvény	—	726.50
Oszták magyar államvasuti részvény	—	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	—	19.20

SZERKESZTŐI PÓSTA.

U. I. Jövő vasárnap jönni fog.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

A tegnapi helybeli lapokban *Mózes Nándor* aláírással «Felhívás» jelent meg, melyben a volt *Lóvi P. cég* üzleti vevőit értesíti, hogy az összes üzleti követelésekre a nagyváradi városi kir. írásbíróóság zárlatot rendelt el, és ő lévén zárgondnokul kirendelve, értesít mindenkit, hogy fizetéseket egyedül az ő kezéhez jogosultak teljesíteni.

E felhívással szemben értesitem vevőkörömet, hogy a *valóságnak meg nem felel*, mert *Mózes Nándor* a követelések behajtására nincs feljogosítva. Én összes üzleti követeléseimet *Vitráel és Rosenfeld* nagyváradi bej. cégnek adtam el, kik egész üzletemet *Lóvy P. utódai Vitráel és Rosenfeld cég* alatt folytatják.

Mózes Nándor ellen hűtlen kezelés miatt a nagyváradi vizsgáló bírónál büntető feljelentést tettem, mert felhívásának célja csak az volt, hogy nekem és jogjuttódomnak a követelések behajtását megnehezítse.

Ezt a t. vevőközönségem tájékoztatására kívántam előadni.

Tisztelettel
Lóvy P.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyakalács, mely az összes e fajta tápszerrek közül a legjobb összetételű és táperejű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Bisquit kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Arjegyzéket bérmentve küld **Fattinger's Patent Hundekuchen und Gellügelfabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első díj.** A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

Elsőrendű

terméke a magyar pezsgőgyártásnak, melyben a francia jelleg kifejezetten érvényesül s mint ilyen, az idegen pezsgőket pótolni van hivatva.

Kapható minden elsőrangú **fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.**

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (10)

Mindenki nevetett, nem azért, mintha a mondottat élcenek találták volna, hanem mert szokásból. Siegburg minden szaván nevetni volt divat.

A pipatoriumban, egy festőien és mégis kényelmesen barna fa-faragványokkal és keleti szőnyegekkel butorozott kedves teremben voltak s az igazi »magunk közti« hangulat uralkodott — az a bizonyos elemezhetetlen vegyületek a lekötélő udvariasságnak és barátságos meghittségnek. Nem mondhatni, hogy a legveszélyesebben tudós dolgokról folyt volna a társalgás, sőt még »pletykáltak« is egy keveset, időnként igen rossz éleket mondtak, melyeknek semmi éle se volt, adomákat beszéltek, melyek senkit sem sértettek, mert nem folytattak minden érvelést a legvégső határig, nem elemezték vegytanilag minden szó horderejét és alapját, szóval, mert nem akartak »alaposak« lenni. A felületességnek is megvan olykor a maga bája s hiába tagadják de szép dolog az is.

Ma igazán otthonosan érzem magamat, egészen mint Bécsben, — mondá a hercegnő, — csak attól félek, hogy ez a kedélyesség már nem soká fog tartani. Balsejtelem üldöz. A Gandry és Ferguson hölgyek itt ebédelnek a szomszédban.

E közben ő Excellentiáját, Norina herceget jelentik.

»Jövendő események előre vetik árnyékukat« — idézte Sempály halkán. Ismert dolog volt, hogy a midőn Norina herceg megjelent valamely római salonban, Gandry grófnő már nem lehetett távol.

A herceg magas, szőke, afféle férfias divatlap-szépség s már négy-öt év óta a fenntnevezett hölgy bevallott rabja volt.

A hercegnő tüdőzülésére sietett, általánosán kézzszorításokat váltott és azután, a ház által, a királyi kormány égbekiáltó visszaéléseit illető elének vitatkozásba bonyolítottatott.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szigligeti-Színház.

Délután 3 órakor, félhelyárak mellett színre kerül:

Boszorkányvár.

Daljáték 4 felvonásban.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal, kis bérletben színre kerül:

A selyembogár.

Színmű 3 felvonásban.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn színre kerül

Az álaros bál.

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segélyszövetkezet« 1908. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1911. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékossgot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémosztalékokat hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg negyötöd részét 6 százalékos kamattal mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fill. (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1908. január 3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

13-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután 3-5-ig.
szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszereint 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

Részvénykicserélési felhívás.

Alapszabályaink 3 §-a értelmében az 1907. szeptember hó 22-ik napján tartott közgyűlési határozat alapján, kibocsátott 1168 drb. új részvény kibocsátási műveletének befejeztével, intézetünknek minden két drb. régi 150 korona névértékű részvénye 1 drb. új 300 korona névértékű részvényre cserélendő ki. Felhívjuk tehát t. részvényeseinket, hogy a birtokukban levő részvényeket az összes még le nem járt részvényekkel együtt 1908. március hó 31-ig vagy postán bérmentve hozzánk beküldeni vagy pedig intézetünk pénztáránál átadni sziveskedjenek. Az átvett részvények ellenében az új 300 koronáról szóló részvényeket 1908. február hó 15-től kifogjuk szolgáltatni.

Ezen átírás fejében minden 300 korona névértékű részvény után bélyeg és kiállítás díj fejében 3.26 korona fizetendő.

Végül felkérjük az új részvényesek

tulajdonosait is, hogy bennünket f. hó 29-ig bezárólag értesíteni sziveskedjenek, hogy a jegyzett részvényeket milyen névre állítsuk ki, mert ellen esetben arra a névre fogjuk azokat kiállítani, amely alatt a részvényeket jegyezték.

Nagyvárad, 1908. február hó 15-ikén.

Teljes tisztelettel

A »Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság« igazgatósága.

Pénz.

Olesó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredményre nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financirozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

UJ MŰSOR!

EDISON

mozgófénykép színház

Fő-utca 3. A régi Bazár helyén.

M Ű S O R:

március 1. március 2. vasárnap, hétfő.

1. **Kegyetlen tréfa.** (Dráma).
2. **Sakk-matt!** Pompás bohózat.
3. **Az asszony-idomítás.** Tréfás kép.
4. **Amerikai vörösbőrűek.** Látványosság.
5. **Bobslei.** Szenzációs sportkép.
6. **A baba első sétája.** Gyermekek jelenet.
7. **Elhagyatva.** Dráma.
8. **A szerencsés nyeiő.** Bohózat.
9. **A portugál király és trónörökös temetése.** Helyszínén készült eredeti felvétel.

Kényelemmel átalakított nézőtér!

Ma, vasárnap és a következő napokon

MÓZES és kora

gyönyörű 300 méteres bibliai tárgy mozgófénykép, műsoron kívül.

Az előadás hétköznap délután 6 órakor, szombat és vasárnap 3 órakor kezdődik.

Helyárak: Fentartott zsöllye 1 K., Kör-szék 80 f. II. hely 60 f., III. hely 40 f., Katonák és gyermekek részére félárak.

Kiváló tisztelettel

Az EDISON
mozgófénykép-színház igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor. 60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképek és z-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csill-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségve tsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és mulakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-fűszerelést, épület és sáncok készíttést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készítik, javítják és szerelik mindennemű gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket. Elvállalom nyomdai gépek javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Kiadó lakás.

Három szoba, alkov, fürdő-szoba május 1-re kiadó
Pereces-utca 11.

Uj fényképészeti és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kivánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györfi-ház)

megnyílt.

Műtermében készít:
Platin képeket

Aquarelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

»Unicum Drill«

vetőgépek és BÄCHER-féle acél-ekék

nagyon olcsó áron és előnyös feltételek mellett kaphatók **ANDRÉNYI KÁROLY** és **FIAI** cégnél Nagyváradon.

Közgazdasági Bank r.t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742. ————— Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatolás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adó a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Az igazgatóság.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY-FÜRDŐ-OTTHON.

Nem kell a rheuma, csuzos, köszvényes bajok gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheuma, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszulhétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370 fillérbe kerül. 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadtság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII. Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-szálloda 26. sz.**, hol naponta 8-10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1 sz. alatt levő raktaramban nagy választékban vannak

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre, ugy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban

számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam üsztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyr.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turisztalónt, selyemkarnit stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Legjobb

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónek bizonyult háziser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szerek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerészertől is kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerész az „Arany oroszlanhoz“
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu
Mindennapi szétküldés.

HIRDETÉSEK

FELVÉETNEK A

"TISZANTUL"

KIADÓHIVATALÁBAN.

Leszállítottuk

az árakat

minden egyes divatcikkben a

leltár előtt!

Ruhaszövetekben, selymekben, vászon és asztalneműekben, szőnyeg és függönyökben nagy választék meglepő olcsó árak mellett.

Wallerstein
Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

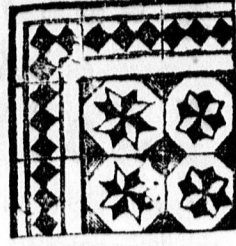
IFJABB WALLA JÓZSEF

MOZAIK-CEMENTÁRU- ÉS MŰKŐ-GYÁRA.
ÉPÍTÉSI ANYAGOK RAKTÁRA.

TELEFON 76-36. BUDAPEST. TELEFON 76-36.

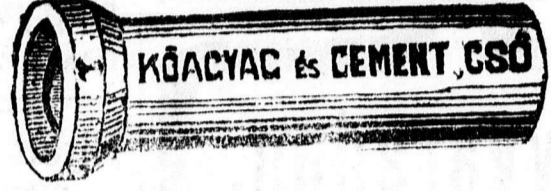
I R O D A:

VII., ROTTENBILLER-UTCA 15. SZÁM.

Márvány mozaik lapok
Mintázott cementlapok
Karmantus betonesővek
Különbéle műkő-munkák
Grauit terazzo
Beton-munkák
Csatornázások
Falburk olások

Mettlachi lapok
Keramit és klinkerlapok
Fayence-lapok
Kelheimi lapok
Terrakotta áruk
Kőagyagesővek
Chamotte téglák és agyag
Portland és románcement.

Uj üzlet! Uj üzlet!

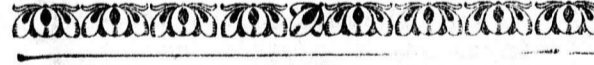
Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Tarsoly és Risztó

vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi (Fő)-ut Ováry (Baros)
:: palota ::

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **ujjonnan berendezett**

vaskereskedésünket

megnyitottuk s minden e szakmához tartozó vasneműeket, valamint zománcozott edények, konyhatelszerelések, gazdasági és háztartási eszközök, épület- és butorvasalások, szerszám különlegességek, vadászfegyverek és töltények, villanycsengők és alkatrészek nagy választékban. Szolid árak és pontos kiszolgálás mellett a t. vevőközönség rendelkezésére állanak.

Miért is b. pártfogásukat kérjük

Tarsoly és Risztó
vaskereskedők.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval
Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

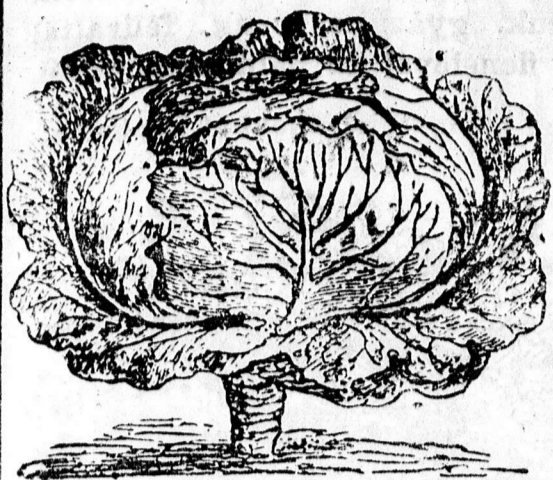
Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. fon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a **legkitűnőbb**

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett takarmányrépa-fajokat.

Oberndorfi kerek sárga;

Mammuth óriás hosszú vörös, eckendorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes magyar lucerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, bükköny, paprikaköles, kendermag, kék mák, ing hagymák, cukor-cirok.

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a „Zöld Koszoru“-hoz

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

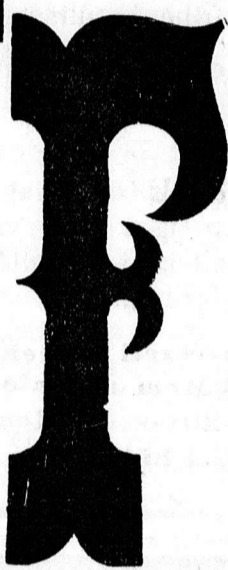
Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

ÜVEG- és PORCELLÁN árukban SZICHTA TIVADAR üvegkereskedésében

KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű **üvegekészletekben**, függő- és asztali **lámpákban**. Különféle **disztárgyak** és **alpacea evőeszközökben**. Elvállaltatnak **képek keretezésre** és minden más **üveges munkák olcsó árban**. — Csődtömegtől átvett áruk minden elfogadható árban. **Nagy raktár táblaüvegben.**

Fröhlich János

hentes- és mészáros üzlete

Rákóczi-ut (Rimanóczy palota.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy igen tisztelt vevőim kényelmére számos oldalról megnyilatkozott óhaj következtében üzletembe a

marhahúst

is bevezettem, s azt **folyó év február 1-től kezdve** szintén árusítom. — A n. é. közönség további szíves támogatását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Fröhlich János.

PETROLEUM.

Ha szép világosságot akar szobájában, kérjen mindenütt

VACLITE **petróleumot,**

amely takarékos használata, kifogástalan égése, nagy világító erejével tűnik ki.

ÉLŐ virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok, ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból, ugyisintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármily alkalomra, szép berlini papirtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban rózsa és kaméliák 8 frttől 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájúak, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal díszítve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2 forinttól 10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradielencei műkertész és rózsatelep tulajdonosa.

Nagyváradon.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-ből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállíttassék. Rendelésnél előleg nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.

SEBŐ IMRE

könyv-, zenemű-, papir-
irószerekkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir s irószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.